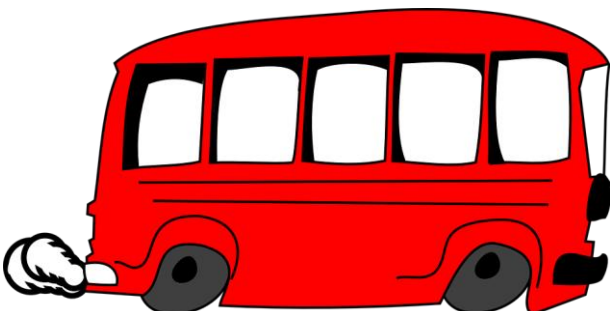
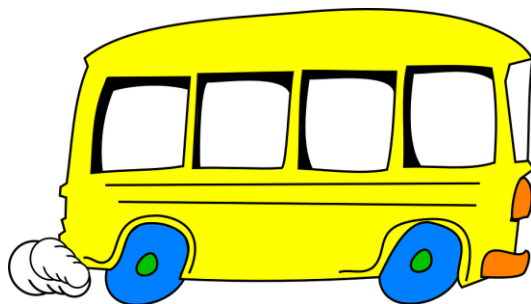

Hyväksytty koululautakunnassa 4.2.2021

KITTILÄN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN KOULUKULJETUSOPAS

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. KITILÄN KUNNAN KOULUKULJETUSPERIAATTEET ALKAEN	4
2.1. Kittilän esi- ja perusopetuksen yleiset kuljetusperiaatteet	4
2.2. Maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisperiaatteet	4
2.3. Esiopetuksen kuljetukset	6
2.4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset	6
2.5 Lukion koulukuljetukset	6
3. LIIKENNEKASVATUS JA -TURVALLISUUS	6
3.1. Koululiitu–menetelmä ja sen käyttö	7
4. REITTIKULJETUSTEN NOUTOPAIKAT JA AIKATAULUT	9
5. KULJETUKSIIN LIITTYVÄT PELISÄÄNNÖT	9
6. KUKA ON OIKEUTETTU KOULUKULJETUKSEEN	10
7. YHTEYSTIEDOT	11
LIITE 1	12
LIITE 2	15

1. JOHDANTO

Tässä koulukuljetusoppaassa esitellään Kittilän kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetuksia koskevia periaatteita ja käytäntöjä. Oppaan avulla lasten huoltajat saavat tietoa Kittilän kunnan koulukuljetuksen periaatteista, joilla maksuton koulukuljetus Kittilän kunnassa myönnetään.

Kittilän kunnan koulukuljetusten järjestämisessä noudatetaan Perusopetuslakia (POL 32 §) sekä Kittilän koululautakunnan aikaisempia päätöksiä kuljetusperiaatteista (21.8.2012, § 64) maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen perusteita.

Onnistunut kuljetus edellyttää hyvää yhteistyötä koulujen, liikennöitsijöiden ja oppilaiden huoltajien kanssa.

Kittilässä 04.02.2021

2. KITILÄN KUNNAN KOULUKULJETUSPERIAATTEET ALKAEN

2.1. Kittilän esi- ja perusopetuksen yleiset kuljetusperiaatteet

Oppilaan koulumatka korvataan perusopetuslain 32 §:n mukaan silloin, kun matka lähikouluun on yli 5 km tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muuten muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Lisäksi Kittilän koululautakunta on päättänyt (21.8.2012, § 64), että Kittilässä koulumatka järjestetään 0-3-vuosiluokkien oppilaille, jos koulumatkan pituus on vähintään 3 km.

Koulumatkalla tarkoitetaan matkaa oppilaan vakituisesta, väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta kouluun. Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulumatkat korvataan ainoastaan siihen kouluun, joka on oppilaan lähikoulu vakituisen osoitteen mukaan (osoite, jossa on kirjoilla). Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää maksutonta koulukuljetusta lapselle esimerkiksi vanhempien avioeron seurauksena syntyneiden asumisjärjestelyjen vuoksi. Oppilaan koulumatkan pituus lasketaan lyhyintä, jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kotiportilta koulun piha-alueelle.

Mikäli oppilas voi kulkea koulumatkansa vaihtoehtoisesti jalankulku-, kevytliikenne- tai autoliikenteen käyttämää tietä pitkin, niin koulumatkaksi katsotaan lyhyin reitti, jota pitkin koulumatka voidaan liikennesääntöjä noudattaen turvallisesti jalan kulkea.

Kuljetusta ei järjestetä välttämättä koko koulumatkalle, vaan koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itse kulkemasta osasta. Myös koulutakseille pyritään muodostamaan ennalta määrätyt reitit, eikä oppilaita välttämättä haeta kotiportilta, vaan oppilaat tulevat turvalliseen koontipaikkaan kuljetusreitillä varteen. Eri koulujen koulukuljetukset pyritään reitittämään yhteen, joten koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan kävelymatka pysäkille tai koontipaikkaan voi vaihdella tapauskohtaisesti.

Kittilän kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista huonoissa keliolosuhteissa eikä joukkoliikenteeseen kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa päätös oppilaan koulun lähettämisestä on huoltajan vastuulla.

2.2. Maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisperiaatteet

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja Kittilän kunnan esi- ja perusopetuksen kuljetusperiaatteiden päätöksen mukaisesti (21.8.2012, § 64):

Maksuton koulukuljetus ensisijaiseen kouluun järjestetään ilman hakemusta:

- 0.-3. luokan oppilaalle, jonka koulumatka ylittää 3 km
- 4.-9. luokan oppilaalle, jonka koulumatka ylittää 5 km (PoL 32§)
- oppilaalle, jonka koulumatka tai sen osa, kulkee sellaista tiestöä, missä häneen sovellettava vuosiluokkasidonnainen tien vaarallisuusluvun raja-arvo ylittyy käyttäen Koululiitu-menetelmää.

Koululiitupäivitykset tehdään tarvittaessa ja kunnan aloitteesta niille tieosuuksille, kuin opetuksenjärjestäjä pitää tarpeellisena.

Jos oppilas hakeutuu muuhun kuin opetuksen järjestäjän osoittamaan lähikouluun, asetetaan POL 32 §:n 3 momentin nojalla oppilaaksi oton edellytykseksi, että oppilaan huoltaja vastaa oppilaan kuljetuksesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Jos koulumatkan pituus on 0.-3. luokkalaisella alle 3 kilometriä tai 4.-9. luokkalaisella alle 5 kilometriä, eikä Koululiitu -menetelmällä arvioitu riskiluku ylitä, on huoltajalla mahdollisuus hakea maksutonta koulukuljetusta esiopetuksen ja perusopetuksen 1.- 9. luokan oppilaalle, kun koulumatka oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle asiantuntijalausunnan perusteella liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Asiantuntijalausunto on aina liitettävä hakemukseen (vain koululääkäri, koulupsykologi tai sosiaalityöntekijä). Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Hakemuksesta tulee ilmetä ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön sekä esitys kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee taksikuljetuksen liikuntarajoitteen takia). Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Harkinnanvarainen koulukuljetus voidaan myöntää korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan. Kuljetus voidaan järjestää myös osalle vuotta (esimerkiksi talvikuukausiksi 1.11.–31.3.). Tieosuuksista, joille haetaan kuljetusetuutta tien vaarallisuuden perusteella, vaarallisuusluokitus tarkistetaan Koululiitu-järjestelmästä.

Tilapäinen kuljetus sairauden tai tapaturman johdosta järjestetään ainoastaan lääkärintodistuksen perusteella. Todistuksesta on käytävä ilmi kuljetuksen tarve ja ajankohta.

Kustakin tapauksesta tehdään erillinen päätös perusteluineen.

Koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata:

- hoitopaikasta kouluun eikä hoitopaikkaan
- terapia-, lääkäri-, kerho-, yms. käynteihin
- tilapäisasumisiin tai tilapäisiin hoitopaikkoihin
- aamu- ja iltapäivätoiminnasta (yleisopetus / ilman POL 32 §:n perusteella syntyvää kuljetusoikeutta) kaverin luokse

Jos oppilas vaihtaa kunnan sisällä asuinpaikkaa, hän voi jatkaa koulunkäyntiä entisessä koulussaan peruskoulun loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii mahdollisista kuljetuskustannuksista.

Jos oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken peruskoulun tai hänet on lastensuojelun toimenpiteenä sijoitettu toiseen kuntaan, hän voi jatkaa koulunkäyntiä Kittilän kunnan peruskoulussa peruskoulun loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii kuljetuskustannuksista.

Kaikista harkinnanvaraisista koulukuljetuksista päättää sivistystoimenjohtaja.

Saattoavustus

Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehto on saattoavustus. Saattoavustusta voimme myöntää, jos kuljetusta ei ole mahdollista järjestää oppilaan kotipaikan sijainnin, aikataulujen sovittamisen tai oppilaan sairaudesta tai vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi.

Saattoavustuksesta sovimme kanssasi ennen kuljetuksen aloittamista. Avustuksen määrä on kulloinkin voimassa oleva Kelan oman auton käytöstä maksama korvaus. Maksamme saattoavustuksen sinulle jälkikäteen laskun perusteella.

2.3. Esiopetuksen kuljetukset

Esiopetuksen kuljetusten järjestämisessä sovelletaan samoja periaatteita kuin koulukuljetusten järjestämisessä. Esiopetuksessa olevat ilmoittavat kuljetustarpeesta varhaiskasvatuksen opettajalle, joka välittää tiedot alakoulujen koulusihteerille (myös 3 km ylittävillä matkoilla ja Koululiitu – perusteiden täyttyessä.)

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täyttyessä kunta järjestää oppilaille esiopetuskuljetuksen. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetuksen parhaaksi katsomallaan tavalla. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää lastensa esiopetusmatkat itse, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä. Tällöin vanhemmat vastaavat syntyneistä kustannuksista.

Perusopetuslain 32 §:n mukainen maksuton koulumatkaetu koskee myös esioppilasta siinä tapauksessa, että hänen matkansa kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on kolmea kilometriä pitempi. Hänellä on oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Mikäli em. matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, on hänellä oikeus maksuttomaan kuljetukseen.

2.4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset

Kittilän kunta ei järjestä erillisiä kuljetuksia perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaan.

2.5 Lukion koulukuljetukset

Koulumatkatukilaki 10.1.1997/48 § 4a:n muuttuu 1.8.2021 alkaen siten, että toisen asteen opiskelijat, joiden yhdensuuntainen koulumatka ylittää 7 km lyhintä reittiä käyttäen, on mahdollisuus hakea Kelan koulumatkatukea ja käyttää kulkemiseen koulukuljetusta. Lukiolainen, jonka koulumatka on alle 7 km, voi kulkea omakustanteisesti koulukuljetuksessa, kunhan sopii henkilökohtaisesti asiasta liikennöitsijän kanssa.

Oman matkustustavan käyttämisestä voidaan myöntää koulumatkatukea Koulumatkatukilaki 10.1.1997/48 § 4a:n mukaisesti (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19970048>).

3. LIIKENNEKASVATUS JA -TURVALLISUUS

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Kittilän kunta painottaa vanhempien vastuuta lastensa koulumatkoista. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan hyvin koulumatkareitti, aikataulut ja liikenteessä kulkeminen. Nämä asiat kerrataan kouluissa vuosittain. Vanhempien on opastettava ja neuvottava sekä tarpeen mukaan kuljettava mukana ja saatettava lasta, kunnes hän

oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Koulukuljetuksessa olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Vanhemmat arvioivat, onko heidän lapsensa riittävän kypsä kulkemaan koulumatkan / osan koulumatkasta pyörällä. Suositus on, että esi- ja 1. luokan oppilaat eivät kulkisi kouluun pyörällä. Pyöräilykypäriä tulee lainkin mukaan käyttää aina pyöräillessä. Heijastimen käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan.

Oppilas on koulun vastuulla noustuaan autosta kouluun ja koulun päättymisestä autoon nousuun.

Koulut/opetustoimi tiedottaa poikkeustapauksista edelleen liikennöitsijöille/autoilijoille ja koteihin. Kaikki tahot käyttävät tarvittaessa suoraa tiedottamista (vanhemmat, koulu, liikennöitsijät/autoilijat ja opetustoimi).

Liikenne- ja viestintäministeriö edellyttää, että koulukuljetusauto on merkittävä edestä ja takaa omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvalla. Autossa on oltava mukana tilaajan antama kuljetusluettelo oppilaista. Oppilaiden on käytettävä turvavyötä niissä autoissa, joissa ne ovat. Myös kuljettajan tulee käyttää turvavyötä koulukuljetuksissa. Kuljetuksissa noudatetaan ministeriön päätöstä koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kielloista huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista. Matkustajaa ei saa kuitenkaan poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen.

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa myös koulukuljetuksen ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät saa myöskään häiritä muita matkustajia.

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Tästä huolimatta vahingontekijä tai hänen huoltajansa joutuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Koulun piha-alueen liikenne järjestetään siten, että se ei vaaranna oppilasturvallisuutta. Koulut osoittavat piha-alueiden tuntumasta vanhemmille turvallisen oppilaiden jättö- ja noutopaikan.

Liikennöitsijöiden/autoilijoiden vastuu kattaa matkan autoon noususta kotipysäkiltä tai noutopisteestä koulun pysäkille jättämiseen ja toisin päin.

3.1. Koululiitu–menetelmä ja sen käyttö

Koululiitumenetelmää käytetään Suomen kunnissa koulumatkan turvallisuuden määrittelyssä teiden osalta. Menetelmä on yhtenevä kaikkialla Suomessa. Menetelmän avulla on määriteltä riskilukuindeksi teiden eri osille huomioiden mm. liikenteen määrät sekä teiden fyysiset olosuhteet. Kaikille teille (mm. yksityistiet) ei ole erikseen Koululiidussa annettu riskilukuindeksejä, mutta niiden turvallisuuden arviointiin käytetään tarvittaessa samoja Koululiitumenetelmän arviointitietoja.

Riskilukujen raja-arvosuositukset

Tieosien riskiluvuille on määritetty Koululiitu-hankkeen ohjausryhmässä suositukset. Suositukset perustuvat keskiarvoon kuntien käytännöistä, jota on pyöristetty hieman alaspäin. Riskiluvut perustuvat maanteiden osalta tierekisteristä saatavaan tietoon. Raja-arvosuositukset ovat asiantuntijahaastattelun ja kuntien palautteen keskiarvon mukaisia.

Tien ylittäminen

Koululiitumallissa on annettu riskiluku eri teille ja teiden osille. Tien vaarallisin kohde on tien ylittäminen. Tien ylittämiskohta on kuitenkin oppilaalla aina sama, joten varsinkin vanhemman oppilaan voi olettaa oppivan paremmin käyttäytymään turvallisesti. Huoltajan ja koulun kanssa tehtävä yhteistyö on tässäkin asiassa ratkaisevaa turvallisen koulumatkan onnistumiseksi.

Hankkeen ohjausryhmän suositus on 10 pistettä korkeammat raja-arvot tien ylittämiseksi.

Koululiitu ei ota kantaa, onko kuljetus järjestettävä linja-autolla vai taksilla, joten kunnissa on kiinnitettävä huomiota myös joukkoliikenteen haittaamissäännöksiin kuljetuksesta päätettäessä. Haittaamissäännösten mukaisesti on ensisijaisesti käytettävä kuljetusten järjestämiseen olemassa olevaa joukkoliikennettä, mikäli sen avulla koulukuljetukset on järjestettävissä.

Tien voi ylittää bussipysäkillä vaikka asetettu riskiluku ylittyisi, jos kunta katsoo ylityskohdan olosuhteiltaan riittävän turvallisesti asianomaiselle lapselle.

Kunkin oppilaan tienylityskohdalle on mahdollista koululiitua käyttäen laskea riskipisteet huomioiden tienylitystapa. Tienylitystavan riskikertoimet perustuvat tutkimustietoon eri tienylitystapojen vaikutuksista kevyen liikenteen turvallisuuteen.

Tien ylityksen turvallisuutta laskettaessa huomioidaan tien riskiluku ja tien ylitystavan kerroin.

Tien ylitystavan arvioinnissa käytettävät kertoimet:

• Eritasossa	0
• Suojatie ja liikennevalot	0,4
• Tasossa ja korotettu suojatie	0,6
• Tasossa ja suojatiesaareke	0,75
• Tasossa pelkkä suojatie	1
• Tasossa ei merkitty	1,2

Esimerkki 1. Jos tien riskilukuindeksi on 210 ja ylityskohdassa on rakennettu suojatiesaareke, lasketaan tien ylityksen riskiluku $210 \times 0,75 = 157,5$

Esimerkki 2. Tien riskilukuindeksi on 210 ja ylityskohta on tasossa ilman merkintää.
 $210 \times 1,2 = 252$

Koulumatkan pituus

On eri asia kulkea vaarallisen tieosuuden varrella 100 metriä tai 4 kilometriä. Pidempi matka vaarallisen tien varrella lisää riskiä joutua liikenneonnettomuuteen. Vaarallisuuden lisääntyminen riippuu paljolti sekä tien, että lapsen ominaisuuksista.

4. REITTIKULJETUSTEN NOUTOPAIKAT JA AIKATAULUT

Koulukuljetukset ajetaan määrättyjä reittejä ja aikatauluja käyttäen. Kuljettaja vastaa reittien ja aikataulujen noudattamisesta sää- ja liikenneolosuhteet huomioon ottaen. Aikataulu sitoo myös oppilaita ja heidän vanhempiaan. Vanhempien ja koulun tulee ilmoittaa poissaoloista turhien odotusten välttämiseksi.

Koulukuljetuksen noutopisteet suunnitellaan yhdessä liikennöitsijän kanssa siten, että tarpeettomilta tien ylityksiltä välttyttäisiin ja koulumatka muodostuisi turvalliseksi (Koulukuljetusasetus 6 §).

Yleisen joukkoliikenteen linja-autoilla tapahtuvien kuljetusten noutopaikkoja ovat viralliset linja-autopysäkit. Kouluilta saa tarvittaessa apua kuljetuksen suunnittelussa.

5. KULJETUKSIIN LIITTYVÄT PELISÄÄNNÖT

Koulukuljetus on koulupäivään kuuluva opetustapahtuma, jossa oppilas tutustuu liikenteeseen. Ammattikuljettajaa pidetään autolla ajamisen ja liikenteessä liikkumisen malliedustajana, joten kuljettajalla on erityinen vastuu liikennekulttuurin siirtäjänä. Kuljettajan on oltava huolellinen liikenneturvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Koulukuljetusten sujuminen joustavasti ja turvallisesti edellyttää kaikilta osapuolilta sitoutumista yhteisiin pelisääntöihin:

1. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä.
2. Hyvän käytöksen pelisäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koululle on ilmoitettava kaikenlaisesta häiriöstä ja kiusaamistapauksista.
3. Kuljetuksen aikana autossa ei saa liikkua paikasta toiseen ja turvavyöt on pidettävä kiinni.
4. Kuljettaja on koulukuljetusten aikana kasvatuksesta vastaava henkilö.
5. Kuljetusten aikana noudatetaan kuljettajan antamia ohjeita.
6. Kuljettaja saa ja hänen tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla.
7. Koulut/esiopetuspaikat toimittavat lukuvuoden alussa mahdollisimman pian liikennöitsijöille matkustajaluettelon, josta ilmenee matkustajien nimet, heidän vuosiluokka lukuvuoden alkaessa ja koulu.
Matkustajaluettelo on päivitettävä aina kun siihen tulee muutoksia; koulu-/ esiopetuspaikka toimittaa liikennöitsijälle muutetun luettelon. Suositus on, että luettelo tulee on kuljetusautossa mukana ajon aikana.
8. Liikennöitsijä toimittaa koululle tarkan kuljetusaikataulun kuljetusreiteittäin
9. Koulu/esiopetuspaikka tiedottaa tarkat kuljetusaikataulut koteihin välittömästi koulutyön alettua syksyllä.
10. Oppilaan on oltava riittävän ajoissa (vähintään 5 min. ennen) sovitulla pysäkillä/noutopaikalla.
11. Reittikuljetusauto ei saa ohittaa noutopaikkaa ennen sovittua aikaa

12. Myöhässä olevaa oppilasta odotetaan, jos se aikataulun puitteissa on mahdollista. Jos oppilas ei odottamisesta huolimatta tule, on asiasta välittömästi ilmoitettava koululle tai huoltajalle.
13. Jos lapsi myöhästyy kuljetuksesta, eikä häntä voida odottaa, erillistä kuljetusta ei järjestetä. Tällöin kuljetus on vanhempien vastuulla.
14. Mikäli kuljetus ei tule ajoissa, oppilaan tulee odottaa 10 min. Mikäli kuljetus ei tule, oppilas palaa kotiin ja ilmoittaa asiasta huoltajalle tai koululle.
15. Vanhempien on aina ilmoitettava koululle ja kuljettajalle hyvissä ajoin etukäteen, jos lapsi ei tarvitse jonain päivänä kuljetusta tai mikäli aikatauluihin tulee muutoksia. Jos lapsi haetaan koulusta, on myös siitä ehdottomasti ilmoitettava koululle ja kuljettajalle.
16. Ongelmatilanteessa kuljettaja ottaa yhteyttä ko. koulun koulusihteriin tai rehtoriin/koulunjohtajaan.

Liitteenä 1 on Liikenneturvan julkaisema muistilista oppilaan, kodin, koulun ja kuljettajan vastuista ja tehtävistä koulukuljetuksissa.

6. KUKA ON OIKEUTETTU KOULUKULJETUKSEEN

Koulukuljetukseen ovat oikeutettuja esikoululaiset ja 1.-3. -luokkalaiset, joiden koulumatka ylittää 3 km ja 4.-9. -luokkalaiset, joiden koulumatka ylittää 5 km sekä lukiolaiset, joiden koulumatka ylittää 10 km.

Toimintatapa on seuraava:

Koululaiset: Jos oppilas on oikeutettu edellä mainittuun kuljetukseen koulun kanslia ilmoittaa oppilaan tiedot suoraan liikennöitsijälle. Erillistä hakemusta ei tarvita.

Esikoululaiset: Jos lapsi on oikeutettu yllämainittuun kuljetukseen, huoltaja ilmoittaa kuljetustarpeesta (esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä eDaisyssa, sähköpostitse) varhaiskasvatuksen opettajalle. Varhaiskasvatuksen opettaja ilmoittaa tiedot alakoulun koulusihterille, joka ilmoittaa tiedot liikennöitsijälle.

Poikkeukset/Harkinnanvarainen koulukuljetus

Koululautakunta voi anomuksesta myöntää koulukuljetuksen poiketen kilometrirajoista. Myöntämisperusteina ovat joko oppilaan terveydentilaan liittyvät seikat tai jos matka muodostuu oppilaalle liian rasittavaksi, vaikeaksi tai vaaralliseksi.

Mikäli oppilaan vanhemmat katsovat, että koulumatka on erityisen vaarallinen eikä kuljetusta ole, on syytä kääntyä asiassa sivistystoimenjohtajan puoleen. Koulujen rehtorit eivät myönnä poikkeuksia kuljetuksiin. Hakemus harkinnanvaraiseen koulukuljetukseen tehdään sähköisesti Wilman kautta.

Perusopetuksen oppilaan **tilapäisestä** (esim. sairaus tai tapaturma) kuljetustarpeesta päättää ao. koulun rehtori. Esiopetuksen **tilapäisestä** (esim. sairaus tai tapaturma) kuljetustarpeesta päättää päiväkodin johtaja. Kuljetuspäätöstä varten toimitetaan koululle tai päiväkodille lääkärintodistus, josta käy ilmi kuljetuksen tarve ja ajankohta. Koulu tai päiväkotitoimi varaa kuljetuksen järjestämiseen aikaa seuraavan arkipäivän asian tiedoksi saannista.

7. YHTEYSTIEDOT

Koulukuljetusperiaatteet ja koulukuljetusopas ovat luettavissa Kittilän kunnan kotisivuilla - <http://www.kittila.fi/koulumatkat-ja-kuljetus>

Muita hyviä liikennekasvatukseen liittyviä linkkejä löydät seuraavista ositteista:

Liikenneturva – www.liikenneturva.fi

Tiehallinto – www.liikennevirasto.fi
www.ely-keskus.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö – www.mintc.fi

Poliisi – www.poliisi.fi

Autokoululiitto – www.autokoululiitto.fi

Pyöräilykuntien verkosto – <http://www.poljin.fi/>

Lisätietoa koulukuljetuksiin liittyen:

Koulusihteeri Päivi Jatkola, alakoulut p. 040 676 5128

Koulusihteeri Sari Juhola, yläkoulu ja lukio p. 040 577 9502

LIITE 1

Muistilista oppilaan, kodin, koulun/esiopetuspaikan ja kuljettajan vastuista ja tehtävistä koulukuljetuksessa

OPPILAS

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla, että kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun/esiopetuspaikkaan
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuu penkille ja kiinnittää turvavyön
- automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- pitää ajomatkan aikana turvavyön kiinnitettynä
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistuu autosta viivyttämättä. Jos joutuu ylittämään tien, odottaa, kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa
- ymmärtää pelisäännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä.

VANHEMMAT HUOLEHTIVAT, ETTÄ OPPILAS:

- 0-2- luokkalaisten saatto ja haku tapahtuvat turvallisesti
- oppilas on ajoissa kuljetuspaikalla
- on pukeutunut sään mukaisesti
- käyttää pimeällä heijastinta
- kuljetusreitin varteen pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuna

Vanhemmat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Jos oppilas ei tarvitse koulukuljetusta, vanhemmat ilmoittavat poissaolosta suoraan koulusihteereille. Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin.

KUNNAN/KOULUN VASTUU:

- rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestelijä saa kuljetettavien luettelot, kouluajat ym. tiedot.
- koulu aika tarkoittaa sovittua kouluun tulo- ja koulusta lähtöaikaa.
- vuosittain kouluissa käsitellään koulukohtaiset koulukuljetusten pelisäännöt. Tässä mainittuja pelisääntöjä koulu voi käyttää pohjana.

- koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana.
- koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä.

KULJETTAJAN VASTUU:

Valmistautuminen ajoon

- positiivinen asenne tehtävän suorittamiseen
 - asianmukainen asu
 - koulukyytikilpi paikallaan
- Linja-autossa/koulutaksissa tulee näkyä selkeästi matkareitti/päätepysäkki*

Ajokunto

- vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää kuljettajalta sekä fyysisestä että henkisestä kunnosta huolehtimista. Väsymys heikentää ajokykyä.

Ajoreitti

- kuljetettavien lista aina mukana
- mahdollisten muutosten huomioiminen päivittäin

Auton kunto

- auto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti
- turvavyöt kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä

Vaitiolovelvollisuus

- kuljetettavaan tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille

Kuljettajan tehtävät ajon aikana

- varmistettava, että oppilailla on turvavyö kiinni
- esittäytyminen uuden lukuvuoden alkaessa
- ajaminen liikennesääntöjä noudattaen
- koulukuljetusreitin ajaminen tilauksen mukaisesti
- yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- pysähtymispaikkojen ilmoittaminen kuljetettaville
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyydistä turvallisessa paikassa
- oppilaiden sijoittaminen kuljetettavien koko huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen

- liikuntavälineiden kuljettaminen
- järjestyksenpito autossa sekä kiusaamiseen puuttuminen
- ongelmatilanteissa yhteydenotot huoltajaan ja koululle ja/tai koulutoimistoon
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- erityistä huolenpitoa vaativien (esim. näkörajoitteisten) oppilaiden huoltaminen vastaanottavalle henkilölle saakka
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- vanhempien kuljetusmuutostoiveista ilmoittaminen kuljetuksen tilaajalle
- kääntöpaikan turvallisuuden varmistaminen
- puhelinnumeron antaminen huoltajille mahdollisten sairastumisten ja poissaolojen varalta

www.liikenneturva.fi

LIKENNETURVA

LIITE 2

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä

Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 108 §:n 3 momentin 2 kohdan nojalla, sellaisena kuin se on laissa 1091/2002:

1 § Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan päivähoitokuljetuksiin ja esiopetukseen, perusopetukseen ja lisäopetukseen osallistuvien oppilaiden sekä toisen asteen koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden kuljetuksiin, jos kuljetuksen järjestää kunta, kuntayhtymä, koulu tai laitos tilausliikenteenä ja kuljetukseen saadaan kunnan tai valtion tukea.

2 § Kuormitus henkilöautoissa

Autossa voidaan kuljettajan lisäksi kuljettaa enintään rekisteriin merkityn istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Jos auto on varustettu koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, saa matkustajien määrä yhdellä istuimella tai istuinrivillä olla enintään:

Istumapaikkojen määrä	Matkustajien määrä
1	2
2	3
3	5
4	6

Vierekkäisillä istumapaikoilla ei kuitenkaan saa olla useampia kuin kolme matkustajaa.

Kuljettajalle ja kahdeksalle matkustajalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Matkustajien kokonaismäärä saa tällöin olla 13, jos kaikki matkustajat ovat lukuvuoden alkaessa alle 13-vuotiaita, ja muutoin 12.

Jos koulu- tai päivähoitokuljetukseen käytettävässä henkilöautossa on myös muita kuin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia matkustajia, lasketaan kuljetukseen käytettävien istumapaikkojen enimmäiskuormitus muilta matkustajilta vapaaksi jäävän istumapaikkaluvun mukaan.

Henkilöauton takimmaisesta istuinrivin käyttö koulu- ja päivähoitokuljetuksissa on kielletty, jos istuimet on asennettu selkä menosuuntaan.

3 § Kuormitus linja-autoissa

Linja-autossa voidaan kuljettajan lisäksi kuljettaa enintään rekisteriin merkityn istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia.

4 § Matkustajaluettelo

Koulukuljetuksen matkustajaluettelo on sopimusperusteinen, ei pakollinen.

5 § Koulu- ja päivähoitokuljetusten merkitseminen

Kuljetusautossa tulee olla eteenpäin näkyvä, heijastava tai valaistu kilpi tai taksivalaisimen päälle tai tilalle

asennettu kupu. Kilven tai kuvun tulee olla pohjaväritään keltainen ja siinä tulee olla punaiset reunat sekä keskellä samanlainen musta kuvio kuin liitteen 3.1 mukaisessa liikennemerkissä A17, Lapsia. Kilven tai kuvun pitää olla kooltaan, sijoittelultaan ja näkyvyydeltään sellainen, että kyytiä odottavat näkevät sen riittävän kaukaa pysäyttääkseen auton. Kilpi tai kupu saa näkyä myös muihin suuntiin kuin eteenpäin.

Kilpi tai kupu saa valaista tai heijastaa vain keltaista väriä. Kilpi tai kupu ei saa häiritä muita tienkäyttäjiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua koulu- ja päivähoitokuljetuksen merkintää ei saa käyttää muulloin kuin koulu- ja päivähoitokuljetuksen aikana.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kilven ja kuvun sijoittamisesta, koosta, väreistä sekä heijastavuus- ja valaisuominaisuuksista.

(Tieliikennelaki 143 § (17.12.2020/1040) tullut voimaan 11.1.2021.

6 § Ajoreitti ja pysäkit

Tämän asetuksen mukaisissa kuljetuksissa käytettävän auton ajoreitti on valittava siten, etteivät matkustajat autoon noustessaan tai siitä poistuessaan tarpeettomasti joudu ylittämään ajorataa.

Jos kuljetus alkaa koululta tai päättyy sinne, on autoihin noustava ja niistä poistuttava siihen varatulla ja erikseen merkityllä paikalla koulun alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Paikan valinnassa on kiinnitettävä huomiota siihen, että ajoneuvoliikenne ei vaaranna kuljetettavien tai muiden alueella liikkuvien turvallisuutta.

7 § Ovien lukitus

Kuljetusauton oven sisäpuolisen kahvan tulee olla rakenteeltaan ja sijoitukseltaan sellainen, ettei ovea voi vahingossa avata.

8 § Kuljetusauton nopeus

Koulukuljetuksissa suurin sallittu nopeus on 100 kilometriä tunnissa, huom. mahdolliset ajoneuvokohtaiset nopeusrajoitukset.

9 § Alkolukko

Alkolukko on koulu- ja päivähoitokuljetuksissa pakollinen. Alkolukotonta autoa voidaan käyttää tilapäisesti enintään viisi päivää, esimerkiksi alkolukollisen auton korjauksen vuoksi. Poikkeustilanteesta on viipymättä ilmoitettava kuljetuksen tilaajalle.

Alkolukon käyttörikkomuksesta seuraa sakkorangaistus.

10 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2006.

Henkilöauton takimmaisesta istuinrivin käyttökieltoa koskevaa 2 §:n 5 momenttia sovelletaan 1 päivänä maaliskuuta 2007 ja sen jälkeen käyttöön otettuihin ajoneuvoihin.

Linja-auton kuormitukseen ennen 1 päivää elokuuta 2007 sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tällä asetuksella kumotaan 17 päivänä elokuuta 1988 annettu liikenneministeriön päätös koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä (Dn:o 488/01/88) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

